

Hoftebrud:

Globalt opråb til handling

Befolkningsudviklingen med flere ældre i store dele af verden øger behovet for opdaterede guidelines inden for behandling af hoftebrud. Selvom Danmark set med internationale briller ligger helt i front, kan vi stadig blive bedre.

FAKTA

Ledende overlæge på ortopædkirurgisk afdeling på Bispebjerg Hospital, Henrik Palm, har igennem en årrække har været formand for organisationen Fragility Fracture Network, der arbejder for at udbrede "best practice" inden for behandling af osteoporotiske hoftebrud til alle verdens lande.

Imagebureauet (arkivfoto/2016)

Hoftebrudspatienter er som regel over 80 år og har i langt de fleste tilfælde knogleskørhed. Herudover har patienterne ofte indtil flere andre komplicerende sygdomme. Det øger komplikationsrisikoen i forbindelse med behandling af bruddene, som stiller store krav til såvel lægerne som de fysioterapeuter, som står for den efterfølgende genoptræning.

Man skal ikke mange år tilbage, før hoftebrud generelt var meget lavt prioriteret på ortopædiske afdelinger rundt omkring i verden. Trods kompleksiteten blev bruddene ofte behandlet af kirurger uden megen erfaring, genoptræning efter operationerne var beskedent, og fokus på at undgå omoperation lå på et meget lille sted. Heldigvis er forholdene forbedret i rigtig mange lande i dag, hvor hoftebrud har opnået et

større fagligt fokus. Udviklingen skyldes ifølge ledende overlæge på ortopædkirurgisk afdeling på Bispebjerg Hospital, Henrik Palm, ikke mindst den stigende interesse for det geriatriske område (sygdomme relateret til alderdommen; red.) og den deraf øgede fokus på ældre patienter med frakturer.

"Selv lande, hvor det geriatriske speciale er meget lille, har i sti-

gende grad udarbejdet generelle retningslinjer for behandling af hoftebrud. De lande, hvor fremskridtet på området halter mest, er udviklingslandene, som i en ikke fjern fremtid vil stå over for et massivt antal mennesker med hoftebrud og efterfølgende genoptræning, eftersom den ældre andel af befolkningen stiger lige som i store dele af den øvrige verden", fortæller Henrik Palm, som igennem en årrække har været

formand for den internationale faglige netværksorganisation, Fragility Fracture Network, FFN, der blandt andet arbejder for at udbrede såkaldt "best practice" inden for behandling af osteoporotiske hoftebrud til alle verdens lande.

"Call to action"

Selvom interessen er stigende, er der stadig langt igen langt de fleste steder, og de lande, som har udarbejdet kompetente nationale retningslinjer på området, kan stadig tælles på få hænder. Det har bevirket, at FFN har udsendt et globalt opråb til handling – "Global call to action", som helt usædvanligt støttes af mere end 80 faglige selskaber inden for ortopædisk kirurgi, geriatri, anæstesi, endokrinologi, sygepleje og fysioterapi mv. over hele verden. Opråbet omfatter anbefalinger til:

- Nedsættelse af tværfaglige teams til håndtering af hele behandlingsforløbet.
- Hurtig operation af erfarne ortopædkirurger.
- Udarbejdelse af geriatrisk funderede planer for hjemsendelse og genoptræning.
- Personlig vejledning i forebyggelse, herunder faldforebyggelse og anbefalinger til forbedring af knoglesundheden.

Stadig lang vej til idealet

Selvom Danmark i et internationalt perspektiv ligger helt i top hvad angår såvel overlevelse som behov for omoperation efter hoftebrud, er vi ikke langt nok til at kunne hvile på laurbærrerne.

"Vi har i dén grad behov for at få opdateret guidelines på området. De eksisterende guidelines er fra 1999 og opdateret i 2008. Regionerne har iværksat videns-udveksling hospitalerne imellem, men udviklingen går internationalt så stærkt, at de danske nationale guidelines ikke længere tager højde for den nyeste viden om kirurgiske forhold, medicinering,

bedøvelse, mobilisering, smertebehandling mv. Vi skylder at sikre, at osteoporotiske hoftebrudspatienter stilles lige godt, uanset hvor de opereres i landet. Det er en opgave, som vi gentagne gange har anmodet Sundhedsstyrelsen om at tage på sig. Indtil videre uden resultat", fastslår Henrik Palm og henviser til England, der efter at have fået en national handlingsplan på området har opnået markante resultater, som burde inspirere herhjemme.

” Successen skal måles på graden af selvhjulpenhed

"Når de guidelines, vi arbejder efter i Danmark, ikke er opdaterede, siger det sig selv, at der er forskel på, hvor hurtigt man opereres, hvordan man smertebehandles, kirurgens erfaring osv. afhængigt af, hvor operationen finder sted. Det er ikke godt nok, så selvom Danmark set med internationale briller ligger rigtig flot placeret, kan vi blive endnu bedre, hvis vi får vedtaget nogle generelle retningslinjer i en samlet handlingsplan for behandling af hoftebrud."

Et andet område, vi bør fokusere mere på herhjemme, er mobiliseringen af patienterne efter operation, mener Henrik Palm:

"Her kan vi gennemgående blive bedre. Mobiliseringen er afgørende for patienterne. Min erfaring er, at patienterne først og fremmest går op i at kunne blive boende hjemme, at kunne passe børnebørnene, bage boller og i det hele taget fungere i hverdagen. Det vejer tungere end ønsket om bare at leve længe. Så successen af en hoftebrudsoperation og den efterfølgende genoptræning skal måles på graden af selvhjulpenhed. Det skal vi fokusere endnu mere på fremover."

Stormøder i efteråret 2018

Se mere i Aktivitetskalenderen side 26

TORS DAG DEN 1. NOVEMBER HVIDOVRE

Kl. 18.00 - 20.00

Overlæge Lars Hyldstrup,
Hvidovre Hospital
Hvidovre Hospital,
Auditorierne 3+4,
Kettegårds Allé 30,
2650 Hvidovre.

ONSDAG DEN 7. NOVEMBER HOLBÆK

Kl. 17.00 - ca. 19.30

Overlæge Pernille Herman,
Odense Universitetshospital
Slotshaven Gymnasium
Slotshaven 1, 4300 Holbæk

TORS DAG DEN 8. NOVEMBER HERNING

Kl. 17.00 - ca 21.30

Tidl. overlæge Kjeld Hasselstrøm
Herning Gymnasium
H.P. Hansens Vej 8,
7400 Herning

TORS DAG DEN 8. NOVEMBER BALLERUP

Kl. 18.00 - 20.00

Overlæge Lars Hyldstrup,
Hvidovre Hospital
Tapeten. Lille Sal
Magleparken 5, 2750 Ballerup

MANDAG DEN 12. NOVEMBER ROSKILDE

Kl. 18.00 - ca. 20.00

Overlæge Lars Hyldstrup,
Hvidovre Hospital
Roskilde Sygehus, Auditoriet
Vestermarksvej 16, 4000 Roskilde.

TIRSDAG DEN 13. NOVEMBER ESBJERG

Kl. 17.00 - 20.00

Overlæge Lars Hyldstrup,
Hvidovre Hospital
UC Syd
Degnevej 16, 6705 Esbjerg Ø